

ERDÉSZETI UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánlköztásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyzsége szerint.

Az iskolai év elején.

Vége a nyári szünidőnek s pár nap múlva itt van megint az új iskolai év kezdete, nagy gondot okozván a gyermekekkel megáldott szülőknek, már ugyan azoknak, a melyeknek ez csakugyan gondot okoz. Ezek közé tartoznak legelső sorban az erdészeti és vadászati altisztek, vagy legalább ezeknek legnagyobb része.

Tudvalévő dolog, hogy az erdészeti és vadászati altiszteknek túlnyomóan nagy részét kenyérkeresete városoktól és falvaktól, tehát olyan helyektől, melyekben iskolák vannak, távol vidékekre, gyakran minden jobb közlekedést nélkülöző rengetegebbe veti, hol azután egész életüket eltölteni kénytelenek. A dolog természetében rejlik, hogy az ilyen erdészeti és vadászati altisztek egyenesen rá vannak utalva a családalapításra, mert hiszen a folytonos magány könnyen az örületbe vinné, azonkívül pedig szükségük van a nőre, mely szerény háztartásukat vezesse, élelmüket elkészítse, ruháikat tisztán tartsa, gondozza s így természetes, hogy az, kit sorsa ilyen helyzetbe juttat, először is a nősülésre gondol. Csodálatos játéka ugyan a sorsnak, de igaz, hogy az ég áldása gyermekekben legnagyobb ott, hol azok felnevelése a legterheesebb s a szegényeknél rendesen több a gyermek, mint a vagyonosabbaknál s így csak természetes, hogy a valóban legszegényebb néposztályba sorozható erdészeti és vadászati altisztek szerény

hajlékai is nagyobb részben gyermekzsivajtól hangosak. Egyébként jól van ez így elrendezve a természettől, mert ugyan mit csálna az a szegény nő akkor, midőn férjét szolgálata gyakran napokon és éjeleken át távol tart családja tűzhelyétől, ha magányát gyermekei nem vidítanák fel?

Vannak a gyermekek nevelésének sok örömei és gyönyörűségei, az igaz, de vannak árnyas oldalai is. — Addig, míg a gyermek kicsiny, ha egészséges életrevaló, szemefénye a szülőknek, örömeiket szerez nekik, legyenek azok akár gazdagok, akár szegények, sőt az utóbbiaknak még nagyobb mértékben, mert míg a gazdag gyermekeinek nevelését már csecsemő koruktól idegen kezekre bizza s ő maga inkább a külvilágban és annak zajában keresi szórakozását, addig a szegényt már maga az ő nyomorusága is házi tűzhelyéhez köti s így akarva — nemakarva is kénytelen részese lenni a családi élet örömeinek és boldogságának.

De bezzeg, mikor a gyermek felcseperedik s eléri azt a kort, melyben megszűnik az a határ, a meddig a szülők nevelése tart s itt az ideje, hogy az iskolába adassék, akkor kezdődik a gond, kivált ott, hol nincs helyben iskola, hanem a gyermeket ki kell a házból adni, idegen kezekre bízni, beruházni, lakással, élelemmel ellátni. Mindezeket túl teszi magát a földi javakkal megáldott szülő, de keserves az állapota annak, a melyik sorsának mostoha volta miatt csak éppen annyival bír, hogy az életét napról-napra tengetni képes.

Az ilyen szerncsétlen sorsban élő szülőknek

nem marad egyéb hátra, mint még az országos törvénnyel is, mely az iskolakötelezetek kötelező iskoláztatásáról intézkedik, szembe helyezkedve, megfosztani gyermekét az iskoláztatás áldásaitól s hagyni azt felnőve vadon, mint a hogy felnőtt a pusztaság cserjéje.

Az iskolai nevelést pótolni pedig igen bajos, még az olyannak is, aki hivatott a gyermeknevelésre, hiszen bizonyítja ezt az, hogy tanárok, tanítók is iskolába adják gyermekeiket, hát még az olyannak, akinek az iskolai nevelés rendszeréről fogalma sincs! De ha értene is némikép az iskolamesterséghez az az erdészeti vagy vadászati altiszt, vajjon szakíthatna-e még magának úgyszólván folytonos szolgálata mellett arra időt, hogy gyermekeinek oktatásával és iskolázásával foglalkozzék, mikor haza érkezve szolgálatából gyakran arra is alig van érkezése, hogy étkezzék és elernyed, fáradt testét kissé kipihentesse? A nő pedig házi foglalatosságai mellett, gyakran a még apróbb gyermekekkel is elfoglalva szinte alig jut hozzá a nagyobbakkal való vesződéshez s ha ezt mégis teszi, gyöngye keze alig képes az ifjú vér heves indulatait megzabolázni, a csintalanságot és pajkosságot porázon tartani.

Az iskolai év kezdete tehát az erdészeti és vadászati altisztek hajlékainak nagy részébe csak gondot és szomorúságot hoz. Gondot azoknál, kik bár egész erejük megfeszítésével, sokszor súlyos adóságok csinálásával, de mégis csak valahogy ki tudják szorítani azokat a költségeket, melyeket gyermeküknek vagy gyermekeinek idegen helyen való iskoláztatására fordítaniok kell, szomorúságot pedig azoknál, kiknek ezt megtenni teljes lehetetlenség s így nem tehetvén egyebet, kénytelenek gyermeküket elvonni az iskolától s bánatos szívvél nézni, hogy az a kincs, melyet a természet nem ritkán pazarul rejtett csemetéjük ifjú elméjébe, mint kénytelen rejtve maradni a világ előtt, a helyett, hogy idővel talán fényével besugározná azt. Óh, hány kitűnő tehetség vész el így örökre az emberiségre nézve, tisztán csak a szegénység által lebi-lincselve!

És segítség ez ellen az ádáz sors ellen nincsen sehol, vagy ha van is, az olyan

elenyészőleg csekély, hogy nem képes az egész beteg testet meggyógyítani, hanem legföllebb csak itt-ett hegeszt be egy-egy sebet.

Ott ugyanis, a hol egy és ugyanannak a birtokosnak több altisztje is van, családos a család nélkülivel vegyest, néha megvan a mód a gyermekekkel megáldott altisztet vagy olyan helyre, hol iskola van, vagy legalább annak közelébe áthelyezni, de hát ez csak szórványosan fordulhat elő, mert rendszerint nagyobb a száma a családdal megáldott altiszteknek, mint az iskolával bíró állomásoknak.

A magas kincstár megalakította erdészeti tisztviselői részére a gyermek neveltetésének segélyező alapot s ma, alig nyolcz éve az alap megteremtésétől néhány száz tisztviselői gyermek élvezi annak áldásthözó gyümölcsét s valóban csodákloznunk kell, hogy ennek az alapnak gyors fejlődésén és felvirágzásán felbuzdulva, miért késnek még mindig a vezető férfiak hasonló alapnak az altiszti személyzet gyermekei részére való megteremtésével, hiszen a kettő éppen olyan szépen megférhetne egymás mellett s kéz kézben, egyesült erővel működhetnék a közjó érdekében, mint a hogy a szolgálat terén hozza áldásos gyümölcseit a tisztviselőnek az altiszttel való összműködése.

És nagy, szinte pótolhatlan hiányát érezzük ezen a téren is az erdészeti és vadászati altisztek országos egyesületének, mely majdan, ha nem is mindjárt megalakulása, de legalább megizmosodása után tagjai gyermekeinek iskoláztatásánál, illetve annak lehetővé tételénél és megkönnyíttetésénél nagy feladatokra leend hivatva s hisszük, hogy mielőbb meg fogjuk érni azt, hogy ezeknek a feladatainak éppen úgy, mint az egy erkölcsi alapokon nyugvó testülethez illik, meg is fog felelni.

Ha már más nem segíthet rajtunk, engedje meg legalább nekünk, hogy magunkon segítsünk s ne gördítsen akadályokat boldogulásunk útjába.

A serétlövés különböző hatása a fogolyra.

„A Természet“ után.

Joggal mondhatjuk, hogy hazánkban egyik legelterjedtebb és legkedveltebb vadászat a foglyászás és

méltán, mert ez a vad a nyúllal egyetemben majd mindenütt honos és mivel lelövése sem túl nehéz, a vadászata — jó kutyával — egyike a legmulatságosabbaknak.

Jó kutyával! — Az ám, de illet nem minden vadász mondhat magáénak, mert ritka biz az, majd mint a fehér holló, de még akkor is, ha a kutya jó és a vadász nem tudja, hogyan kell a lelőtt vagy megsebzett foglyot felkeresni, bizony rontja a mulatságot az elveszettek száma; hát még rossz kutyával vagy egyáltalán kutya nélkül!

Pedig némi gyakorlat után, nem oly nehéz a meglőtt foglyon azokat a jeleket észrevenni, melyekből következtethetjük, hogy halálosan van-e találva, vagy csak könnyebb a sebesülése, nem repül-e még el, vagy néhány szárnycsapás után már leesik-e?

Ha a vadász ezeket tudja, nem egy eredménytelen úttól kiméli meg magát és viszont, ha a fogoly kissé távolabb esett is le, tudni fogja, hogy ott élettelenül fekvé marad, tehát érdemes érte menni.

Erre nézve akarok egyet-mást elmondani, melyeknek a kezdő vadász valószínűleg hasznát veszi.

Ha valaki költséges és nagy apparátus nélkül, egyedül, vagy néhány hajtóval vadászik, többnyire előtte kelnek a foglyok, tehát háttal feléje. Ilyenkor többféle lövés fordulhat elő: Ha a fogoly közel kel, akkor, meglehetősen célzás mellett, annyi sörét szem fog belé furódní, hogy mire leesik a földre már rendesen vége is volna, vagy még legfeljebb egyet-kettőt lebbent a szárnyaival. Ha azonban távolabbról esik a lövés, igen gyakori a szárnyazás és lábazás (stanglizás.)

Ennek oka főleg abban van, hogy a sörétek nagyobb távolságban már szétszóródnak, a fogolynak aránylag kicsi teste elmarad közöttük, de a kiálló szárnyak és lábakba beleütközik egy-egy sörét-szem és csonttörést idéz elő.

Úgy a szárnyazás, mint a lábazás igen baszontó a vadászra nézve és csak ha a kettő egyszerre történik t. i. a fogolynak szárnyát és egyik, vagy mindkét lábát egyszerre ellövi, lehet biztos benne, hogy a lelőtt fogolyra ráakad ott a hova esett. Ha csakis a szárnyát találja (az egyiket), akkor ép szárnyával sűrűn csapkodva ferdén esik lefelé, de alig hogy földet ér, rögtön futásnak ered, 50—60 lépésen túl azonban — ha nem üldözik — meglapul. Az ilyen esetben tehát a kutyát rögtön utána kell küldeni, vagy ennek hiányában a vadász maga ugyancsak szedje a lábait, mert a fogoly bámulatos gyorsan szalad.

Ha a sörét mindkét szárnyát eltörte, akkor egyenesen esik le (kivéve, ha a lövés ereje — pláne közelebből — el nem löki), de rögtön talpra ugrik és nyilsebesen elfut és 50—60 lépésnyi távolban szintén meglapul. Mivel ilyenkor látszólag halálosan találva esik le, a vadászt sokszor tévedésbe ejti ez és nem tartja szükségesnek azonnal oda sietni vagy a kutyát érte küldeni, ámde mire „szép kényelmesen“ a hely-

színére ér, a fogolynak csak hült helyét találja; erre aztán van boszankodás az „érthetetlen“ eset fölött.

Ép az ilyen kellemetlen csalódások elkerülése végett, ha a fogoly 40 lépésnél távolabb esett le, akár biztosak vagyunk benne, hogy fekvé marad, akár nem, legjobb a kutyát rögtön érte küldeni, vagy oda sietni — ezt megbánni senki sem fogja. Ha a fogolynak az egyik lábát löjük el de máskülönben baja nincsen, akkor a szétlőtt lábát egyenesen lelógatva tovább repül a csapattal, minden baj nélkül meg is száll és ha érte megyünk újra felkel, mert ép lábával felrúgja magát és ezért a vadász az ilyen sebesültet felhúzott kakassal, lövésre készen keresse. Ha mind a két lába el van löve, de egyébként egészséges (mert ez az eset könnyen összetéveszthető egy másikkal melyről ezután szölok) akkor szintén tovább repül, mindkét lábát lelógatja, de máskülönben repülése egészen természetes marad. Ahol aztán leszáll, onnét — általában — nem bír többé felkelni, tehát kutyával vagy kézzel is megfogható; bár velem egyszer megtörtént, hogy egy vén kakas, melynek első lövésem mindkét lábát eltörte, a közeli kukoriczásba szállott, de mikor oda értem, nagy meglepetésemre újra felkelt és — nem levén puskám felhúzza — egy másik kukoriczásba szállt át, ahol azonban — okulva a tapasztalaton — mikor ismét felkelt, szerencsésen leszólitottam örökre.

Gyakori a hátulról jövő lövések között a fartólövés, mely esetben a fogoly viselkedése igen hasonlít az előbbihez, ép ezért fontos, hogy ezt azzal össze ne téveszszük. Közvetlen a lövés után a fogoly mindkét lábát a farkával együtt leereszti, azután hullámvonalban (tehát nem rendes repülés) tesz még vagy 20—30 lépést és végre egy nagy ivben a földre vágódik, redesen már élettelenül; ennek elhozásával tehát nem kell sietni. A gerincz lövés is többnyire hátulról éri a foglyot, melyet esetben ez egy kissé felemelkedik és aztán egyenesen levágódik — élettelenül. Ez egyike a legbiztosabb lövéseknek.

Tüdő lövést a fogoly rendesen csak oldalról vagy előlről kap, ez is feltétlenül halálos. A lövés után viselkedése kétféle lehet; vagy ferde vonalban felfelé száll jó magasra — eleinte a csapattal, majd attól mindinkább elmaradva — aztán kiterjesztett szárnyakkal lassan, egyenesen ereszkedik a földre és ott szétterjesztett szárnyakkal élettelenül fekvé marad, vagy pedig a lövés után kissé ferdén a föld felé száll és mire azt eléri, már ki is mult és ugyancsak kiterjesztett szárnyakkal fekvé marad.

Szemtől és oldalról elég gyakori a fejlövés is, mely esetben a fogoly egyenesen felfelé repül néha megfelelő magasra és onnét egyenesen a levegőben bukfenczeket hányva vágódik a földre — kimúlan.

Érdekes, ha a lövés a fogoly szemét éri; ha mindkét szemét átlőtték, akkor rendesen ugyan úgy viselkedik, mint a közönséges fejlövésnél, de ha csak az egyik szemét érte a sörét, főleg, ha inkább csak

súrolta és agyvelejét meg nem sértette, akkor arra az oldalra folyvást görbe vonalban repül, tehát köröket ír le, míg végre a földre bukik. De sokszor még életben van és ha a vadász megérinti, de el nem kapja, újra felkel, ismét körben repül, míg végre majanem ugyanott, a hol felkelt ismét leereszkedik, de már rendesen elgyengülve, úgy hogy könnyen megfogható.

Nagyobb távolságból, különösen ha a sörét apró, vagy a puskának nincs kellő átütő ereje, sokszor leszünk tanui az u. n. horzsolólövésnek is. Ilyenkor a lövés után a fogolyról repülnek a tollak, pelyhek, sőt maga nem ritkán kissé meg is rokkan, de hamar észretér szédüléséből; tovább repül mind gyorsabban és eltűnik a többiekkel. Az ilyennek utána menni és felkeresni — apportírozás czéljából — bizony felesleges fáradság.

ifj. Bartal Aurél.

LEVELEZÉS.

Vaskóh 1900 augusztus 15.

Tekintetes szerkesztő úr!

Az erdészeti altisztek életében elég gyakran ismétlődő sajnós eseményről kell hirt adnom, a milyenek már nem egy kartársunk esett áldozatul. Közleményem a következő:

Ábrahám Balázs vaskóhjárasi erdővéd kartársunk s lapunk és mozgalmunk buzgó hive neszt vett arról, hogy a V. szohodoli pásztorok el-eljárogatnak juhaikkal a Vaskóh község tulajdonát képező „Kimpányászka“ nevű legelő erdőbe s ennek okáért f. hó 11-én a dél-utáni órákban két mezőő és egy erdőszolga kíséretében kirándult a nevezett erdőrészebe s nem is hiába, mert úgy esti 7 óratájt ott talált három pásztorfiut mintegy 200 darab juhot legeltetve.

A pásztorfiuk az őrszemélyzet közeledtére megfutottak s így egyéb zálog hiányában, de egyébként a törvény rendelkezései szerint is a juhokat kellett behajtani, ezt azonban könnyebb volt megkísérteni, mint végbevinni, mert ekkor már az esetről hirt vett juhosgazdák és czimboráik által a Vaskóhra vezető két erdei út teljesen el volt zárva, sőt az őrség csakhamar tapasztalhatta, hogy nem csak előlről van fenyegetve, hanem hátuk mögött s nyomukba is egy felbőszült vad tömeg száguld, ki fejszével, ki kerítés-karóval felfegyverkezve. Ábrahám Balázs kartársunk ekkor a közvetlen közelben levő Kimp községbe tereltette a juhokat az ottani másodbíró udvarára megolvasás és zálogbavétel végett.

Rövid idő múlva azonban a vad horda is oda érkezett s a kaput elállva, dühös ordítással követelte a juhnyáj kiadását s az erdőőri segédszemélyzetet oly dühösséggel támadta, hogy ez vezetője háta mögé

volt kénytelen menekülni. A csapat vezetője ekkor az erdőőrré támadt egy sövénykaróval, ki őt a törvény nevében távozásra szölliotta fel s bár ilyenkor mindig visszahőkölt, mégis folyton és újból tamadólag lépett fel, míg ezalatt a többi tömeg más oldalról a nyáját igyekezett kiszabadítani, melyet az erdővéd legalább addig iparkodott megtartani, míg Vaskóhról a küldöncz által kért segítség megérkezik, mire ugyan hiába várt, mert a küldöncz az ellenség által elállt uton nem mervén menni, egy házba szorult és ott rekedt.

Stolye Todor, a támadó csapat vezetője észrevéve azt, hogy társainak, kiknek már-már sikerült a nyáját az udvarból kiterelni, az erdővéd elejbük áll, újból neki támadt és a kezében levő nagy husánggal fejbe akarta vágni, mit ez azonban szerencsére idejekorán észrevett és félreugrott s ekkor még egyszer felszölliotta támadóját a távozásra. Mint már előzőleg többször, úgy telhívása most sem használt, mert Stolye újból dühösen neki rontott s ekkor kartársunk végső inségében lekapta vadászfegyverét (megyénkben még a védszemélyzet nincs ellátva szolgálati fegyverrel) s azt minden czélozás nélkül tamadója sütötte, ki erre nyomban összeesett, mert a lövés bal térdét zúzta szét.

Mig az erdőő a sebesült elhelyezésével foglalatzkodott, az alatt a tömeg a segédszemélyzettől a nyáját erőszakkal elvette és elhajtotta.

Ábrahám Balázs kartársunk a történetekről a vaskóhi csendőrőrsnél azonnal, felettes tisztviselőjénél pedig másnap reggel tett jelentést. A vizsgálatot ebben az ügyben most Orbán Sándor m. kir. csendőrmeister vezeti. A sebesült valószínűleg lábát veszti, mert azt a súlyos seb következtében nyilván amputálni kell.

Tisztelettel maradtam a szerkesztő urnak
mindenkor hiva Zimányi Károly

Sztropkó 1900 augusztus 19.

Tekintetes szerkesztő úr!

Kedvelt lapunknak folyó évi 45 számában megjelent s az érdem jutalmát tartalmazó cikkekre vonatkozólag kötelességemnek tartom a következőkben válaszolni:

Első sorban is a sztropkói járás közbirtokossági tagjainak ama jóindulatát, melylyel Weinhold János elnök urat megbízták csekélységemet s szerény munkálkodásomat talán érdemen felül való elismerésre méltatni, hálás szívvvel köszönöm, egyuttal azonban nem mulaszthatom el a magam részéről sem hálás elismerésemet nyilvánítani a sztropkói járás közbirtokossági tagjainak, kiknek magas foku intelligenciája volt támogatóm ama törekvésben: megismertetni a köznéppel a törvényt és igazságot és ezeknek tiszteletben tartását, mint a miknek megismerése nélkül minden buzgólkodás és fáradozás rendesen meddő marad. Köszönöm végül a tisztelt közbirtokosság ama páratlan barátságos sziveslátását, melyben engem mindenkor részesíteni sziveskedett.

Működésem sikerében (ha volt ilyen) ezen kívül az orosz-lánrész szeretett és tisztelt főnököm, tekintetes

Bodor Gábor kir. főerdész úrnak jut, kinek hálás köszönettel tartozom ama valóban páratlan jóindulatért, melyben ideérkezésemkor és azon túl is folyton részesíteni sziveskedett s mely jóindulatnak tulajdonítható, hogy az itteni rendkívül zord vidéket, mely nekem egészen szokatlan volt, azonnal itt nem hagytam. Ilyen barátságos fogadtatásban részesültek különben részéről többi kartársaim is és itt látható a legjobb bizonyága annak, hogy a rideg szolgálati modor milyen szépen ellensúlyozható a tisztességes és barátságos bánásmóddal az összműködés sikerének nem csekély előnyére.

A főerdész úrnak jutott volt annak idején az a nehéz feladat, az itteni erdőknél a járási szolgálatot szervezni és a néppel az erdőknek állami kezelésbe való vételét megkedveltetni, mi teljes mértékben sikerült is neki s a megfelelő szigor alkalmazása mellett lekötelező barátságos modorával annyira megnyerte mindenkinek szeretetét és ragaszkodását, hogy ezekből kifolyólag a járás megyei bizottsági tagjának is megválasztotta. A hitelszövetkezet megalakításánál is övé a főérdem s én magam csak szerény munkatársa voltam ebben a nagy horderejű és közhasznú működésében. Bizonyosságul annak a szíves jóindulatnak, melylyel a főerdész úr alantasai iránt viseltetik, itt küldöm hozzám intézett s mai napon kézhez vett levelét betekintés végett, melyet azután visszaküldeni kérem, hogy azt legbecsesebb erekyeim közé örök emlékül eltehessem. (Nagy gyönyörűséggel olvastuk a barátságos és valóban atyai jóindulatu sorokat. Bizon ha mindenütt hasonló jóindulattal találkoznak kartársaink, ez nagyot lendítene nem csak társadalmi helyzetükön, de hazai erdészetünk felvirágozásán is. A szerkesztő). Kívánom is tiszta szivemből összes kartársaimnak, hogy a mienkhez hasonló jó főnökkel áldja meg az Isten.

Miután pedig szívem hálás érzelmeit kiöntöttem volna, legyen szabad még egyről-másról megemlékeznem.

A folyó hó 15-iki ünnepnapon mint jó keresztény s hiven régi szokásomhoz a templomba igyekeztem. Menetközben egypár jó ismerősöm egy pohár sörre hitt, mit én azonban azzal utasítottam vissza, hogy előbb való a templom s azután jön csak a sörház. Azt hiszem, hogy ezáltal Istennek tetsző dolgot cselekedtem, mert áldása nem késett soká. A mint ugyanis áhítatosságomat végezve a templomból kifelé igyekeztem, a tömeg közt egy eddig ismeretlen kartársat fedeztem fel, kihez is nyomban hozzásegődvén, a beszédet rögtön az általunk kezdett mozgalomra irányítottam, melyről ő csakugyan eddig mit sem tudott s megértvén célunkat, örömmel vette azt tudomásul s nem csak ő maga ígérkezett alakítandó együletünk tagjává lenni, de ígéretet tett ezen kívül arra rézve is, hogy környékén magára vállalja az apostoloskodás nehéz szerepét is és igyekezni fog ügyünknek mentül több hívet toborozni. Az illető tisztelt kartárs neve Pihonszky András, járási erdőőr Sáros megye felsőszvidniki járásában. Kérem részére úgy a lapot, mint a röpiratot is megküldeni. (Megtörtént. A szerk.)

A sörözesről való lemondás különben is hasznos dolognak bizonyult, mert a helyett, hogy ennek kedvéért otthonról eltávoztam volna, délután is honn maradtam s figyelmemet kiterjesztettem a bekerítetlen kertem aljában fürödni szokott kazár urfiakra és hölgyekre, kik itt nagy bőségben fordulnak elő s nagy kedvelői az én zenge kukoriczámnak. Behuzódtam tehát a kukoriczás szélébe s bár módomban lett volna a különféle koru és testalkatu Szálikák paradicsomilag kitárt bájaiban gyönyörködni, ezek még sem bilincseltek le annyira figyelmemet, mint az a három, mely a fürdést végezve s felöltözve belopódzott kertembe s igyekezett magát bőségesen ellátni sütni való gyenge kukoriczával. Ezeket azután még mielőtt ők foszthatták volna meg a kukoricza csőveit, én fosztottam meg egy-egy fölösleges ruhadarabtól s ezeket és a letördelt csőveket mint bűnjeleket a városházára beszállítottam. Itt majd meg fogják kapni a fürdés után járó utókúrákat.

De zárom is már hosszúra nyúlt soraimat s miután lapomat ezentúl Görömböly-Tapolczára mint új állomáshelyemre kérném átcizmezni, szívélyes üdvözléssel maradtam a szerkesztő urnak

őszinte tisztelője Roszán József.

Kuesulát 1900 augusztus 24.

Tekintetes szerkesztő ur!

Egy rettenetes csapásról vagyok kénytelen értesíteni lapunk tisztelt olvasóit, mely Nagy Lozna községet sújtotta. Folyó hó 22-én déli $\frac{1}{2}$ 12 órakor ugyanis eddig még ki nem derített okból tűz ütött ki Durus Györgye gazdaember csürében s az emésztő lángokat az erős szél oly gyorsan hordta szét, hogy rövid 2 óra alatt 20 lakóház az összes gazdasági melléképületekkel és a behordott gabona — és takarmányfélékkel a lángok martalékává lett.

Áldozatul esett ezeken kívül a tűzvésznek 2 tehén, 1 üsző, 1 borju és 2 sertés, melyeket a leszakadt égő fedelek maguk alá temettek.

A kigyulladt csür eresze alatt feküdt egy két éves gyermek bölcsőjében s nyugodtan aludt, míg az égő zsarátnok rá nem szakadt. Anyja már későn érkezett a vész színhelyére, mert gyermekét már csak félholtan hozhatta ki a zsarátnok közül, miközben ő maga is életveszélyes égési sebeket szenvedett. A szegény gyermek pár óra múlva iszonyu kínok közt meghalt.

Borzalmas látni a szorgalmas és becsületes emberek által lakott házak helyén a visszamaradt üszköket; az utcákat fel sem lehet ismerni. Mindenfelé összeégett állatokat láthatni s egyebet nem hallani, mint a kétségbe esett nép jajveszékelését, asszonyok, gyermekek siránkozását, mely annál nagyobb, mert a férfiak legnagyobb része távol vidékeken van munkában.

A szegény s végső inségre jutott nép, melynek a rajta valón kívül egyebe nem maradt, mások könyörületességére van utalva, mire a könyörületes szívi tisztelt kartársak figyelmét felhívom. Még a legcsekélyebb ado-

mány is enyhít a nagy nyomoron. Akik segíteni akarnak, küldjék adományaikat a szolgabírói hivatalhoz Csáki-Gorbóra vagy Nagy-Lozna község előjáróságának (Szolnok-Doboka megye).

Egy előfizető.

Névjegyzéke

azoknak az erdészeti és vadászati alkalmazottaknak, kik az országos erdészeti és vadászati altiszti nyugdíj és segélyegyesületbe leendő belépésüket bejelentették.

Sor-sz.	Név	Lakhely	Megye
438.	Botló Kálmán . . .	Tölös	Moson
439.	Rátz József . . .	Benedekmező	Kisküküllő
440.	Proháb Bálint . . .	Nagy-Köves	Temes
441.	Lorisz József . . .	Bakóvár	"
442.	Mojsze József . . .	Szirbova	"
443.	Basko Mátyás . . .	Bukovecz	"
444.	Pichonszky András .	Felső-Szvidnik	Sáros

Különfélék.

Egyletünk alapszabályai. Lapunk szerkesztője s az alakítandó országos erdészeti és vadászati altiszti nyugdíj és segély egyesület ideiglenes elnöke a múlt héten ismét Budapesten járt az alapszabályok jóváhagyásának szorgalmazása végett, de sajnos, szándékát nem teljesíthette, a mennyiben az illető tisztviselő, kinek azok elintézésre beosztva vannak, szabadságon volt. Alapszabályaink a belügyminisiteriumban 69257/V.-a. szám alatt fekszenek dr. Áldassy József minisiteri fogalmazó urnál. Hasznos dolgot végez mindenki, kinek befolyásos ismerősei vannak, ha azokat felkéri alapszabályaink jóváhagyásának sürgetésére, mit különben lapunk szerkesztője most írásban tett meg, mert a sok atazással járó költségeket csak a maga és családja megrövidítésével fedezhetné.

A Természet. Az ezen a czimen megjelenő folyóiratból már több ízben volt alkalmunk jeles szakértelemre és tollra valló közleményeket tisztelt olvasóközönségünknek bemutatni. A folyóirat szerkesztője dr. Lendl Adolf, a világhírű praeparator és állatkitömintézet tulajdonosa, mely intézetet, ugy az említett folyóiratot a legmelegebben ajánljuk tisztelt olvasóink pártfogásába.

Óra a borjuban. Amerikai lap kezeskedik a a következő eset hitelességeért: Egy farmer, az Ontaria közelében lévő Guelphből való a jászolra vetette egyszerű az óráját. Egy borju pedig felfalta a mellény egy részét az órával együtt. Hét esztendő múlt el, s amikor az egykori borjut a minap levágták, az órát is megtalálták benne és pedig a tüdőszárnyak között olyan helyzetben, hogy a lélekzés az óra rugóját olyan rendszeresen mozgatta, hogy az óra ez alatt a hét esztendő alatt pompásan járt és csak négy perccel maradt el.

Vasuti jegy a napba. Egy amerikai ember kiszámította, hogy egy vasuti jegy a földről a napba 930.000 dollárba kerülne. A német vasutak díjszabása szerint a napig való távolságot 140 millió kilométernek véve, hát és háromnegyed millió márkába kerülne egy második osztályu vasuti jegy a napba. Csakhogy az ilyen vasuti jegyet a funak kellene örökölnie az apától még pedig a tizedik izig, mert az utazás a napba, óránként hatvan kilométernyi sebességnél 2,500.000 óráig, vagyis $104,166\frac{2}{3}$ napig, vagyis $258\frac{1}{2}$ esztendeig tartana.

A berlini állatkert. Európában a leggazdagabb állatkert a berlini. 2500 darab, mintegy 1200 fajú állat van benne, míg a londoni állatkertben csak 2300, Hamburgban 2100 állat van. Az állatok élelmezése Berlinben 85.000 márkába, Londonban 80.000 márkába kerül évenként. A múlt évben az állatkertet 485.000 fizető személy és 121.000 előfizető látogatta, a londonit pedig csak 346.000 ember. A legértékesebb állatok közé tartozik egy kllenchónapos nilusi ló, a mely 10.000 márkába került. 35—40 métermázsát nyom és a tapasztalatok szerint fogságában a 36-ik évét is eléri. Az elefánt naponként 2 métermázsá táplálékot kap, még pedig 75 font szénát és répát, 30 font kenyeret és 16 veder vizet. A legnagyobb érdeklődést a vadállatok keltik az állatkertben, különösen az etetés vonz mindig sok embert. Az oroszán naponként 10 font hust, a tigris 14 font hust kap. A majmokat fogságukban rendszerint az emberek szokták elrontani, ezeknek szintén meglehetősen drága az élelmezése. A legfőbb betegség, a melylyel az állatkerteknek számolniok kell, a tuberkulózis és az ugynevezett angol betegség a mely azonban csak ritkán halálos kimenetelű. Ezek a bajok a mozgás hiányára vezethetők vissza és rendszerint a fogságban született állatok esnek áldozatul. A berlini állatkertben naponta 2—3 állat mulik ki. A kimult állatokat rendszerint muzeumi célokra használják föl, belső szerveiket anatómai intézeteknek küldik meg.

Királytigrisek az utcán. Rémes meglepetésben részesült a minap Lugano svájci város lakossága. A városban levő állatseregéből — mint a berlini Lokalanzeigernek jelentik, — kiszabadult négy királytigris. A hatalmas állatok iszonyu rémületet keltve rohantak végig az utcákon, a hány, annyifelé, miközben a nép menekült előlük. Az egyike utcában akadt egy bátor ember, a ki puskával várta az arra rohanó fenevadat és négy lövéssel leterítette. Egy másik tigris a gyógyszerész felé iramodott, de vesztére, mert a gyógyszerész egyetlen revolverlövessel ártalmatlanná tette. A másik két tigris a népkert sétáló közönségét riasztotta meg. Nyomukban voltak azonban az állatszeliidítők, a kik hurokkal mind a két tigrist szerencsésen elfogták. E két tigris közül az egyik utközben már meg is támadott egy lovat.

Ahol az óra nem ismeretes. Még vannak országok, ahol nincsenek órák. Így az afrikai Libéria néger köztársaságban állítólag még ma is a nap állása szerint számítják az időt. A nap ugyanis egész éven keresztül reggel hat órakor kel, este hat órakor nyugszik, míg délben mindig a zeniten áll. A Csendes-Oceán déli szigetlakóinak szintén nincs órájuk, közönséges értelemben véve a világító fa dióinak magvait egy pálmalevélen helyezik el sorjában. Akkor az első magot meggyújtják. A magok mind egyformák, mindegyik egyenlő ideig ég, ha elégett, a szomszédos magvat gyújtja meg. A bennszülöttek ezenkívül egyenlő távolságra a pálmalevélen, fakéregdarabokat erősítenek meg az idő jelzésé-

re. A maláji szigeteken a singari bennszülöttek egy a homokórára emlékeztető órát használnak. Ugyanis két flaskó van egymás fölött, s ha a homok a felsőből kiömlött felfordítják a két flaskót. E mellett van azután egy váson tizenkét pálcikával kifestve s ezek tizenkét kártyával vannak megjelölve. Külön felügyelője van ennek a különös szerkezetű órának, aki a flaskókat változtatja s az egyes órákat hatalmas ütések által adja mindenek tudomására.

Szerencsétlenség egy vadászaton. Tátrafüreden megrendítő szerencsétlenség történt. Vadászat közben Füzeses Nyitra vármegye egyik tisztviselője véletlenül agyonlőtte barátját Flesch Zsigmondot, a bécsi sportvilág egyik ismert alakját, aki néhány hete nejével Tátrafüreden tartózkodik. Flesch vadászatra készült Füzesesryvel az új-tátrafüredi vadászterületre. Utközben Füzesesry lehajolt, hogy szedret tépjen és hajolás közben fegyvere elsült és a golyó egyenesen Flesch halántékába hatolt. A szerencsétlen embert rögtön megölte. Füzesesry az eset után azonnal jelentkezett a csendőrségen. A szerencsétlenül járt sportférfi özvegye iránt általános a részvét a fürdővendégek között.

Szerkesztői üzenetek.

Tóth István urnak, Dávidvágás. Előfizetése az év végeig rendben van. **Fiáth Árpád** urnak, Vaspatak. A küldött pénzt megkaptuk s lapja szeptember végeig van előfizetve. **Rati-monszky Gábor** urnak, Nógrád-Kálló. A naptár eredeti ára 3 korona postaküldés nélkül. Nekünk magunknak nem is volt s csak nagy utánjárással lehetett azt megkeríteni. Az egyesületre nézve felvilágosítást nyújt a „különfélék” rovata. **Ke-beley Miklós** urnak, Marisel. Előjegyeztük az év végeig. **Lovász János** urnak, P. Bene. Igazsága van, előfizetése szeptember végén jár le. A röpiratot megküldtük, de nem utánvétellel, mert ez nagyon drágitaná. Tudjuk, hogy Ön mint pontos fizető árát így is be fogja küldeni. **Naszlady Sándor** urnak, P. Maróth. A kincstáriak kérdéses fizetésemelése a földművelésügyi ministerium f. é. 21910 számú rendeletével lett engedélyezve.

Felelős szerkesztő és lapkiadó tulajdonos
Podhradszky Emil.

Zoologiai Lapok

képes közlemények a tudományos és gazdasági állattan és vadászat köréből,

szerkeszti: **Parthay Géza.**

A Zoologiai Lapok gazdasági rovatában állandóan foglalkozik méhészettel és ebtenyésztéssel is. Az elmúlt évben 260 oldalon 130 ábrával illusztrálva jelent meg. E lapot az „Erdészeti Ujság” előfizetői évi 8 kor. helyett, félévenként 2 korona kedvezményes áron rendelhetik meg. Mutatvány számokat ingyen küld a kiadóhivatal mely Budapesten. Rottenbiller utca 30 szám alatt van.

Legjobb és legolcsóbb

VARRÓGÉPEK

FEDÁK ISTVÁNNÁL

Bécs VI. Mariahilferstrasse 49.

★ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ★

Az Erdészeti Ujság Könyvpiacza.

Az Erdészeti Ujság szerkesztőségénél megrendelhetők:

1. Fónagy József:

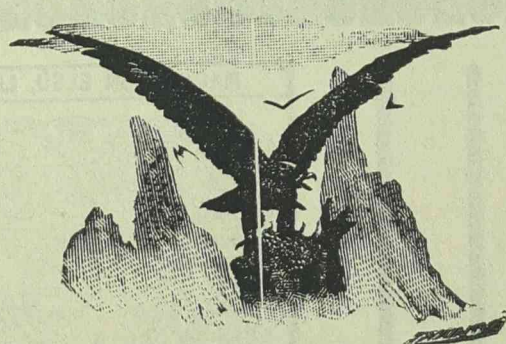
„A vizsla idomítása”, diszkötésben 6 K.
„A fázán és fogoly vadászata”, diszkötésben 6 K.

2. Podhradszky Emil:

„Az erdő és annak fentartója hazánkban a második évezred elején” (Röpirat) füzve, bérmentetlen 1 K.

Ajánlott küldéssel minden mű 35 fil. több.
Ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe.

Az Erdészeti Ujság
szerkesztősége.

Dr. Lendl Adolf

világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szárnyasokat és szőrmés vadat kitömésre.

Jutányos árak, kitűnő munka,
művészi kivitel.

BUDAPEST, II, Donáti u. 16.

A természet } állattani, vadászati és halászati
és Halászat } képes folyóirat. Egy évre 6 kor.
Megjelenik havonként kétszer.
Mutatványokat ingyen küldünk.

ELSŐ RANGU EGYENRUHÁZATI INTÉZET.

BLUM és TÁRSA

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltósági Földművelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPESTEN

IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közrebocsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállítású, — erdészeti és erdő altiszti egyenruhák nemkülönbén felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a betekinthező számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb meglegedésére hoztuk kivitelbe.

POLGÁRI RUHÁK

a legujabb francia es angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerezünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk,

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olesó reklám árak által régi vevőinket megteveszteni óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyujthatnának. Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva. Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói.
A nagyméltósági Földművelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagja.

JUTÁNYOS ÁRAK.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János.

Szeged.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL

RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltek.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.

Figyelmese és pontos kiszolgálás.

Legelőnyösebb beszerzési-forrás.